

Ds Jaco Zuurmond

18 januari 2015 – Kanazondag

Jesaja 62,1-5

Johannes 2,1-11

Gemeente van de Levende,

Het verhaal van de 'bruiloft te Kana' lijkt een bijbelverhaal voor gevorderden. Vanuit dit verhaal lopen zo veel lijnen naar de rest van de Bijbel. Naar het vervolg van het Evangelie. Naar allerlei verhalen uit de boeken van Mozes en de Profeten. Kortom, moet je niet eerst het nodige weten voordat je zo'n verhaal ook maar een beetje kunt begrijpen? Is niet eigenlijk eerst catechisatie nodig voordat je zo'n verhaal kunt gaan verstaan?

Het verhaal van de 'bruiloft te Kana' zit vol van verwijzingen. In die zin is het een exegetische grabbelton. Ik doe een greep:

- Alleen al dat begin: op de derde dag. Dat is niet zomaar twee dagen later. We lezen geen dagboek. Die derde dag, hier aan het begin van het evangelie naar Johannes is een verwijzing, nu al, naar het einde. Een verwijzing naar Pasen. Het is een verwijzing naar de doorgang van Jezus door de dood. En vooral naar de afloop daarvan. De derde dag, dat is de dag van leven. De dag van Verrijzenis, Opstanding. Ofwel: wat volgt is een Paasverhaal. Maar als die derde dag niet zomaar dag drie is... dan is de bruiloft natuurlijk ook niet zomaar een bruiloft. En water en wijn zijn niet zomaar wijn. Het water hier is het reinigingswater. Het water van de Wet van Mozes. En de wijn, dat is de wijn van Kanaän. De wijn van het land van Gods belofte. Als alles vergeven en vergeten is.

- En zo leidt de éne greep in de grabbelton tot de andere. Want de wijn van Kanaän doet denken aan dat aloude verhaal van die groep vluchtelingen, komend vanuit de woestijn, na een eindeloze reis van veertig jaar of veertig dagen – dat verschil is minimaal. En toen zagen ze ze hangen, in de verte – de druiventrossen van Kanaän. Te zwaar om te dragen, zo bleek toen ze verspieters uitzonden. Preciezer, toen Mozes verspieters uitzond. Eén van die verspieters heette Hosea. Maar Mozes noemt hem dan anders, in dat verhaal. Jozua. En als die Hebreeuwse naam later in het Grieks vertaald wordt dan heet hij Jezus. Jozua-Jezus. Jozua is de eerste die het land van Gods belofte betreedt. Als alles vergeven en vergeten is. Tout est pardonné... Nu kan er, eindelijk, geleefd worden. Samen geleefd worden. Met tien prachtige woorden als richtlijn. Zie eens hoe goed zusters en broeders samen kunnen wonen. En Jozua- Jezus was de grote verspieter van dat land. Sinds dát verhaal staat de deur naar dat land op een kier.

- Dat verhaal van Jozua en de verspieters is een impliciet citaat uit de boeken van Mozes. Maar in het verhaal van de 'bruiloft te Kana' wordt ook expliciet geciteerd. (Het wordt een vol catechese-uurtje).

"Wat wilt u van me?". In het Grieks staat daar een tamelijk lastig te vertalen formulering. Maar precies deze tamelijk curieuze formulering klinkt o.a. ook in het verhaal van Elia en de weduwe van Sarfat. Overigens ook een verhaal over groot tekort, dat omkantelt tot overvloed. Een puur Paasverhaal. Een verhaal van Opstanding. De zoon van de weduwe keert in het leven terug. Maar in de daaraan voorafgaande scene, in uiterste wanhoop, zegt de vrouw tot Elia precies hetzelfde als Jezus hier tot zijn moeder zegt. 'Ze hebben geen wijn' zei de moeder. En Jezus antwoordt dus – voor de goede verstaander -: Denk aan het verhaal van Elia en de weduwe.

- Nog een ander letterlijk citaat uit het Oude Testament klinkt in het verhaal van de 'bruiloft te Kana'. 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is', zo spreekt de moeder de bedienden aan (Letterlijk heten die bedienden in het Grieks overigens 'diakenen' – een prachtig ambt). Even een test – heeft iemand hier een idee waar dat gezegd wordt? Was het vorige citaat er één uit de Profetenboeken, dit citaat verwijst naar het eerste boek van Mozes. Het stamt uit het verhaal van Jozef. Jozef die uit de put en de vernedering is geroepen tot de status van redder van het volk. Wat heet, redder van de hele wereld. 'Doe maar wat hij jullie zegt', spreekt de Farao in dat verhaal tot de Egyptenaren. Waarop Jozef de voorraadschuren opent. En er brood is... voor heel de wereld. Wereldiakonaat bij uitstek. Een Messias avant la lettre...

Ofwel... er klinkt tussen de regels door nogal wat mee in het verhaal van de 'bruiloft te Kana'. Jozua doet mee. Elia doet mee. Jozef doet mee. En ineens zie je dat het allemaal Messiaanse verhalen zijn. Het Messiaanse verhaal is een verhaal met ongekend diepe wortels. Op deze derde dag zijn alle dagen uit. Op dit verhaal zijn eigenlijk álle verhalen uit. Is – misschien? - ook óns verhaal uit.

Kortom, het simpele verhaal van de 'bruiloft te Kana' ("alweer Kana", elk jaar weer) verdraagt prima een uurtje exegese.

Is het nodig? Moet je dit allemaal weten? Moet je eerst thuis zijn in de Bijbel om dit éne verhaal een beetje te gaan begrijpen? Wat moet je als gelovige 'weten'? Welke 'kennis' heb je gewoon nodig om door zo'n verhaal als van vandaag je geloof te laten voeden? En wat voor kennis moeten wij dus toch echt aan onze kinderen door proberen te geven?

En wat als die kennis er niet is. Niet meer is? Wat vermag een zó symbolisch verhaal als dat van de 'bruiloft te Kana' nog als alle gevoel voor symboliek langzaam maar zeker wegsijpelt uit het weten van de gemeente, als meer en meer elk handvat voor verwijzing ontbreekt?

Het verhaal van Kana is een verhaal met ongekend uitzicht - waar wat blijft er over van dit uitzicht als alle inzicht ontbreekt?

Goede mensen, voor mij is dat werkelijk een grote vraag. Een grote zorg – dat ook.

Aan de andere kant... hiervoor kom ik niet naar de kerk. En u ook niet. Zo interessant als catechese kan zijn... dat is niet de reden om naar de kerk te komen.

Naar de kerk kom ik om hier wat te ontvangen.

Een stukje brood. Een slokje wijn.

Brood en wijn die staan voor meer.

Die staan voor het ongekende wonder dat onze heel gewone werkelijkheid soms even aangeraakt wordt door de Goede God.

'Sacrament' noemde de oude kerk dat.

Sacrament dat is het spel dat we mogen spelen waar de ernst ophoudt.

Sacrament is het diepe vertrouwen van de gemeente... dat je soms, even, mag proeven, voelen, dat het de Goede God zelf is die zich uitdeelt in dat brood, in die wijn. En net zo in een kostbare woord dat hier soms ineens tot klinken komt.

En geen duizend uur catechese kunnen dat gevoel bewerken.

Geen enkel weten brengt dat wonder ook maar een millimeter dichterbij.

Sterker: Ook geen enkel doen brengt dat wonder dichterbij. Zelfs ons allerbeste doen, ons delen van ons bezit, ons worstelen voor gerechtigheid, ons vechten voor vrede, ons liefdevolste omzien naar elkaar... het doet allemaal uiteindelijk niets toe of af.

De wijn van Kana kan je uiteindelijk alleen maar ontvangen.

En kom je uiteindelijk niet dáárvoor naar de kerk? Om te ontvangen.

Een stukje van God zelf. Tastbaar als brood. Proefbaar als wijn - feestwijn zonder weerga.

En jij mag eten. En drinken. En horen. Tot je nemen. Ontvangen.

En dan wordt alles anders.

Amen